

DAGSORDEN klima og bæredygtighed d. 23-08-2021

Mødedato Mandag d. 23. august 2021 kl. 13:00

Mødested Regionshuset Viborg, mødelokale F7 stuen, Skottenborg 26, 8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Status på implementering af bæredygtighedsstrategien.....	3
Datadreven tilgang til bæredygtighed og implementering i praksis.....	4
Orientering om samarbejde på nationalt og internationalt plan, som understøtter mål i bæredygtighe	6
Godkendelse af afrapportering.....	8
Gensidig orientering.....	9

Punkt 1: Status på implementering af bæredygtighedsstrategien

1-00-7-20

Sagsfremstilling

Siden vedtagelsen af bæredygtighedsstrategien den 27. januar 2021 er der etableret Center for Bæredygtige Hospitaler og et sekretariat for bæredygtighed i administrationen, der bl.a. varetager den overordnede implementering af strategien, udarbejdelse af handleplaner, sikring af fremdrift og koordinering mm. Tillige arbejdes der lokalt i organisationen med lokale implementeringsplaner, som koordineres af sekretariatet for Center for Bæredygtige Hospitaler.

På mødet vil kontorchef Rolf Johnsen fra Regional Udvikling indlede med en præsentation af den overordnede tilgang til omstillingen, hvorefter teamleder Jeppe Hust, Regional Udvikling, vil præsentere status for bæredygtighedsstrategien.

Indlægget skal give udvalget et indblik i, hvor organisationen er med bæredygtighedsstrategien og de udfordringer, der ligger for at opnå implementering af strategien.

Arbejdet om implementering

På baggrund af de politiske visioner i strategien er der sat gang i en implementeringsproces, hvor emner som organisering, engagement af medarbejdere, ledelse, medarbejderkompetencer, incitamenter, rammebetingelser, data, måling og økonomi er centrale faktorer til succesfuld implementering.

Målene i bæredygtighedsstrategien vil ved implementering i fuld skala få betydning for hele driften og ændre den måde organisationen arbejder på. Det er ikke selve opgavernes løsning, der er genstand for den bæredygtige omstilling; patienterne skal stadig behandles og busserne skal fortsat transportere borgerne. Det er i stedet måden, hvorpå regionen løser den enkelte/konkrete opgave, metoderne og teknologien, der skal ændres. Den bæredygtige omstilling vil således gribe ind på kryds og tværs af koncernen Region Midtjylland. Eksempelvis betyder det, at Region Midtjylland skal bevæge sig væk fra en "brug og smid væk"-kultur med engangsudstyr og i retning af at kunne genanvende udstyr flere gange.

Det er en generel konsekvens ved implementeringen, at regionen kommer til at forholde sig til, hvordan man prioriterer og fordeler midler; for jævnfør ovenstående eksempel vil man kunne skære ned på mængden af indkøb, men omkostningen dukker op et andet sted i form af tidsforbrug på sortering af affald eller sterilisering af flergangsudstyr.

I arbejdet er dialog mellem administrationen og de enkelte driftsenheder om muligheder og udfordringer ved implementering af bæredygtighed i praksis afgørende.

Udarbejdelse af regional handleplan

Implementeringsprocessen styres bl.a. gennem udarbejdelsen af en 2-årig regional handleplan, som omsætter de overordnede visioner og målsætninger til konkrete tiltag. I handleplanen oplystes, hvilke handlinger, der allerede er i gang, eller som man ønsker at iværksætte. Handlingerne knytter sig til de mål, der er formuleret i strategien.

Der er sideløbende iværksat udarbejdelse af lokale implementeringsplaner for de enkelte hospitalsenheder, hvor omstillingen til en bæredygtig drift skal realiseres.

Derudover arbejder administrationen løbende med at kvalificere de investeringsbehov, som implementering af planen forudsætter.

Handleplanen afventer p.t. resultatet af budgetforliget for 2022, da effektivering af de oplyste planlagte handlinger i 2022 i handleplanen er afhængige af den økonomiske ramme.

Punkt 2: Datadreven tilgang til bæredygtighed og implementering i praksis

1-00-7-20

Sagsfremstilling

Data er et af de bærende elementer i den grønne omstilling, fordi gode økonomi- og miljødata bl.a. er med til at sikre viden om status for arbejdet, når det igangsættes. Data kan også hjælpe med en forståelse af, hvad der er de største udfordringer, og hvilken effekt, der kan forventes af forskellige tiltag, samt evt. omkostninger eller besparelspotentialer.

På mødet vil udviklingskonsulent Rasmus Revsbeck, Regional Udvikling, præsentere arbejdet med data inden for bæredygtighed og status i forhold til at kunne bruge data som kvalificerende beslutningsgrundlag. Oplægget vil også komme ind på mulighederne for at sikre datadreven omstilling ud fra effekt.

Efterfølgende vil projektleder Thomas Møller, Regional Udvikling, præsentere arbejdet med at implementere bæredygtighed i praksis, og hvordan det skal organiseres med udgangspunkt i to projekter:

- Det ene har fokus på tekstiler og muligheden for at udfase engangstekstiler til fordel for flergangstekstiler. Projektet skal munde ud i en rapport med anbefalinger til den fremadrettede indsats, herunder det at overgå til flergangstekstiler.
- Det andet har fokus på den praktiske indsats med implementering af bæredygtighed i klinikken, særligt betydningen af adfærdsendringer på forbruget. Projektet arbejder også med, hvordan data kan kommunikeres, således at den enkelte medarbejder motiveres til at bidrage til den bæredygtige omstilling.

Indsatser med data og analyse

Miljøanalyserne er afhængige af kvaliteten af de rådata, der er til rådighed, samt de metoder og værktøjer, der er tilgængelige.

Administrationen er derfor i gang med at opgradere indsatsen på både data- og analysesiden, hvor bl.a. vores forbrugsdata er under udvikling. Målet med arbejdet er at skabe et validt grundlag for indsatser og gøre forbrugsdata tilgængelige for alle ansatte i regionen. Sideløbende er der et udviklingsarbejde i gang, hvor målet er at supplere forbrugsdata med estimater på klimagasudledning.

Foruden de generelle analyser, bliver der også udarbejdet specifikke analyser angående engangs- og flergangsprodukters miljøpåvirkning. Det kan for eksempel være analyser af sutursæt, autoklaveringskasser, tekstiler og bronkoskoper. En nærmere beskrivelse af status på disse indsatser fremgår af vedlagte notat.

På tværs af regionerne samarbejdes tillige om forbedring af metoderne i vores grønne regnskab samt udveksling af analyser mv.

Metoder til dokumentation af CO2 i grønne indkøb

Regeringen har i sin strategi for grønne offentlige udbud lagt vægt på at kunne dokumentere effekten af de miljø- og klimarelaterede krav i offentlige udbud, fx i form af CO2-emissioner. De fleste klimaregnskaber, der i disse år udarbejdes i offentlige organisationer, er baseret på en metode, der tager udgangspunkt i finansielle data (kr./ører) og ikke fysiske data (vægt/materiale).

Det fremgår af aftalen om Regionernes Økonomi for 2022, at Regeringen og Danske Regioner er enige om at fortsætte samarbejdet om udvikling af ovennævnte metode baseret på finansielle data, og udvikling/implementering af fælles offentlige standarder for grønne indkøb, som beskrevet i regeringens strategi for grønne offentlige indkøb.

I sundhedsvæsenet vil der være udfordringer forbundet med en metode baseret på finansielle data.

Der kan fx være tale om en lille dyr ting med lav vægt, som fx en port til kemoterapi på 6 gram til en pris af 1.200 kr./stk., som med en metode baseret på finansielle data, vil afstedkomme et højt CO2-aftryk. Mens et mere simpelt produkt med relativt højere vægt og med lav pris, som fx ilt- og sugeslanger, vil få et lavt CO2-aftryk alene på grund af prisen. Der kan derfor i høj grad stilles spørgsmålstejn ved, om en metode baseret på finansielle data overhovedet er retvisende, og metoden kan under ingen omstændigheder anvendes i forbindelse med udbud.

På tværs af regionerne er der derfor nedsat en arbejdsgruppe, der dels deltager i processen på nationalt plan, der ledes af Økonomistyrelsen med støtte fra Energistyrelsen, dels arbejder med at opbygge viden og erfaring med metoder, der kan bruges som beslutningsstøtteværktøj, fx undersøge effekten af forskellige løsninger – som fx engangs- eller flergangsløsninger.

Bilag

Status på vidensopbygning inden for engangs-flergangs-indsatsen

Punkt 3: Orientering om samarbejde på nationalt og internationalt plan, som understøtter mål i bæredygtighedsstrategien

1-00-7-20

Sagsfremstilling

Det er helt central i arbejdet med udvikling af grønne krav, at så mange markeder som muligt samarbejder om udvikling og implementering af de samme krav. Et meget differentieret marked med forskellige bæredygtighedskrav svækker det offentlige indkøbs markedskraft på et marked, som ofte er domineret af store globale virksomheder.

Derfor er samarbejder og vidensudvikling, både på nationalt og internationalt plan, centralt for at kunne opnå effekt af de krav for bæredygtighed, der ofte bruges en del ressourcer på at udvikle.

Fælles krav for så store markeder som muligt er afgørende for, at markedet rent faktisk vil investere i de omstillinger af produktionsapparatet, som i visse tilfælde er nødvendige. Fordelene ved at samarbejde fra et offentligt indkøbssynspunkt er blandt andet, at der er flere til at bære omkostningerne ved omstillingen.

Danske Regioner indkøber hvert år for 30 mia. kr. varer og tjenesteydelser. Samarbejdet er organiseret i Regioners Fælles Indkøb, og udføres med afsæt i en fælles indkøbsstrategi for 2020-25 med fire overordnede målsætninger:

- At værdiskabende indkøb skal rulles ud med mindst 30 pilotprojekter
- At grønne indkøb skal være normen
- At der opnås forsyningssikkerhed på kritiske varer
- At der opnås besparelser for 1 mia. kr.

Regionale samarbejder

Grøn indkøbsgruppe

Samarbejdet på tværs af regionerne omkring udvikling af grønne indkøb har udviklet sig meget positivt i de senere år, og en uformel arbejds- og vidensdelingsgruppe er på vej mod formalisering i form af et egentligt kommissorium med reference til kredsen af regionale indkøbschefer.

Fælles Kategoristyring

Et helt fundamentalt værktøj, der kan understøtte samarbejdet mellem regionerne om fælles indkøb og fælles niveau i krav, er indførelse af fælles kategoristyring på tværs af regionerne. Fælles kategoristyring handler om en systematik for opdeling af indkøb i overordnede varekategorier, som fx kardiologi eller fødevarer.

Den kategoriansvarlige får på denne måde mulighed for at opbygge en høj specialisering og markedsindsigt inden for sit område, herunder også fx at være ansvarlig for fælles regionale udbud inden for kategorien. På sigt er det hensigten at distribuere kategoriansvaret, så enkelte regioner/kategoriansvarlige får ansvaret på vegne af alle regioner. Udvikling af en strategi for bæredygtighed på det konkrete produktområde er en del af kategoristyringsværktøjet.

Der er imidlertid udfordringer med, at ikke alle danske regioner prioriterer bæredygtighed lige højt politisk, og derfor kan der opstå dilemmaer i forhold til at opnå de fordele, der kan ligge i et fælles regionalt udbud, hvor alle danske regioner er med, overfor at opnå de bæredygtighedsfordele, som markedet rent faktisk kan levere.

Kursus i grøn kategoristyring

Som understøtning af arbejdet med udvikling af kategoristyring er der udviklet et kursus i kategoristyring, og herunder også et fælles kursus i grøn kategoristyring, som blev gennemført for første gang i et samarbejde mellem Region Hovedstaden og Region Midtjylland i april 2021. Kurset har potentiale til at blive et fælles kursus for indkøbere på tværs af alle danske regioner.

Internationale samarbejder

I nordisk sammenhæng har de danske regioner taget ansvaret for udviklingen af nordiske krav til mere bæredygtig emballage til sundhedsvæsenet. Det praktiske arbejde ledes af en fælles arbejdsgruppe med deltagelse fra Region Hovedstaden, Region Syddanmark og Region Midtjylland, og bakkes op af regioner i Sverige, Norge, Island, Færøerne og Finland. Initiativet er et resultat af arbejder i Materialestrømsprojektet på Aarhus Universitetshospital.

Udkastet til nordiske krav for mere bæredygtig emballage til sundhedsvæsenet er lige nu i høring i Medtech Europe (den europæiske brancheorganisation), og de nationale brancheorganisationer i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Foreløbigt er der blevet taget rigtig godt imod forslaget, herunder også fra DI. Udkastet og høringsprocessen er blevet fulgt op af invitation til mere samarbejde og dialog fra den danske Medicoindustri.

Både den danske og den europæiske brancheorganisation har kraftigt anbefalet, at der tages skridt til at udbrede kravene også til EU. Arbejdsgruppen har foreløbigt indledt dialog med Healthcare Without Harm (HCWH) med henblik på at undersøge mulighederne for, at HCWH bidrager til eller overtager opgaven med udbredelse på det europæiske marked. Høringsprocessen forventes afsluttet ultimo september 2021. Danske Regioner vil, når høringsprocessen er færdig ultimo september, indstille til Miljøministeriet, at forslaget løftes videre til EU/EØS-samarbejdet.

Derudover indgår Region Midtjylland i et europæisk projekt med andre hospitalsregioner 'Towards Plastic Free healthcare', som har fokus på reduktion af forbruget af engangsplast og udvikling af fælles europæiske krav til værnemidler. Der arbejdes konkret med engangshandsker og -kitler.

Region Midtjylland indgår i en europæisk arbejdsgruppe med fokus på medicinske tekstiler – herunder de kemiske udfordringer i forbindelse med imprægnering af flergangstekstiler.

Udvikling og vedligeholdelse af samarbejdsrelationer både nationalt og internationalt tager selvfølgelig tid. Forudsætninger for at relationerne lever og leverer er, at Region Midtjylland også fremover aktivt kan bidrage med udvikling af indhold og proceskraft. Fælles krav for så store markeder som muligt er afgørende for, at markedet rent faktisk vil investere i de omstillinger af produktionsapparatet, som i visse tilfælde er nødvendige. Fordelene ved at samarbejde fra et offentligt indkøbssynspunkt er blandt andet, at der er flere til at bære omkostningerne ved omstillingen.

Punkt 4: Godkendelse af afrapportering

1-00-7-20

Resume

Udvalget aftaler anbefalinger til regionsrådet som afslutning på udvalgsarbejdet.

Direktionen indstiller,

at afrapporteringen til regionsrådet godkendes.

Sagsfremstilling

Udvalget havde på sit møde den 21. juni en foreløbig drøftelse af anbefalinger og pointer i øvrigt, som skal indgå i afrapporteringen til regionsrådet. Administrationen har på den baggrund opdateret udkastet til afrapporteringstekst.

Afrapporteringen skal godkendes på dette møde og præsenteres for regionsrådet på temadagen den 6. september. Udkast til PowerPoint til brug i forbindelse med formandens fremlæggelse er vedlagt.

Udvalget har aftalt, at fremlæggelsen indledes med en film, som introducerer til Region Midtjyllands bæredygtighedsarbejde.

Bilag

Udkast til afrapportering fra udvalget

Punkt 5: Gensidig orientering

1-00-7-20

Sagsfremstilling

Gensidig orientering blandt udvalgets medlemmer.